

Άσσος

25 ΤΕΥΧΗ «ΆΣΣΟΣ»
ΕΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟ ΧΡΟΝΟ
Η ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Nα, λοιπόν, που φθάσαμε σήμερα τα 25, με το παρόν, τεύχη της εφημερίδας μας «Ο ΆΣΣΟΣ» και μπαίνουμε στον έβδομο χρόνο της έκδοσης της.

Συνήθισται στον τύπο, και μάλιστα στον Αποδημικό Ηπειρωτικό, σε «απημοδιακά» νούμερα, να γίνονται κάποιες αναφορές και επισημάνσεις.

Ο Σύλλογός μας αισθάνεται περήφανος που η εφημερίδα μας έφθασε έως εδώ με επιτυχία. Και αυτή η επισημάνση ούτε εγωιστική, ούτε εκτός πραγματικότητος είναι.

«Ο ΆΣΣΟΣ» με τα 25 τεύχη του προβαλεί το χωρίο μας, (πηγική ιστορία, την παράδοση και τον πολιτισμό του, αλλά και τα σύγχρονα, σημερινά, θέματα που το απασχολούν) και κυρίως, στο μέτρο των δυνατότητών του, συνέβαλε αποφασιστικά στην επικοινωνία των Απονταχού Ασσιώτων μεταξύ τους, αλλά και με τον γενέθλιο τόπο μας.

Και αυτό δεν θα γίνονταν πράξη εάν η εφημερίδα μας δεν αγκαλιζόνταν απ' όλους τους Ασσιώτες. Αγαπήθηκε το έντυπο μας και έγινε μέρος της ευρύτερης Ασσιώτικης κοινωνίας.

Πάρο πεδινούς, τα λόγια και τις παραλείψεις μας, θεωρήθηκαν ως η απόφραση του Σύλλογου για την έκδοση του «Άσσου» δικαιώμης.

Και έτσι αισιόδοξα συνεχίζουμε με στόχο να τα... εκπαιστήσουμε και, γιατί όχι, κι ακόμα παραπέρα, όσο ο Άσσος μάς εμπνέει και οδηγεί τα βήματά μας.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΜΠΡΟΥΣΗΣ
Πρόεδρος του Συλλόγου

ΑΣΣΙΩΤΙΚΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2005

Στις 29 Ιουλίου 2005 ο Σύλλογος μας διοργανώνει το Ασσιώτικο Αντάμωμα. Θα γλεντήσουμε με δημοτικά παραδοσιακά

τραγούδια του τόπου μας. Ο Γιώργος Χαλιγιάννης με το κλαρίνο και οι τραγουδιστές Γιώργος Καψάλης και Μαρίτσα Βλαχοδήμου, καθώς και η υπόλοιπη ορχήστρα μάς υπόσχονται μία αξέχαστη βραδιά.

Όλοι στον Άσσο για να βρεθούμε, να μιλήσουμε, να γλεντήσουμε παρέα, χορεύοντας, τρώγοντας και πίνοντας!

- Τριμηνιαία έκδοση των Συλλόγου των εν Αθήναις Ασσιώτων «Ο Μάρκος Μπότσαρης»
- Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2005
- Χρόνος 7ος, Αρ. φύλλου 25, τιμή φύλλου 0,30
- Σοφοκλέους 246, 176 74 Καλλιθέα
- Τηλ.: 210 94.24.922

Μέγας Εσπερινός και Αρτοκλασία στην Αθήνα για την εορτή μας «Γεννέσιον της Θεοτόκου»

Γνωστοποίηση - Κάλεσμα:

Όλοι οι καταγόμενοι από τον Άσσο γνωρίζουν ότι το χωρίο μας γιορτάζει και πανηγυρίζει κάθε χρόνο στις 8 Σεπτεμβρίου, Γέννηση της Θεοτόκου (Γεννέσιον της Θεοτόκου). Επειδή όμως η μετάβαση στο χωρίο όλων μας πηγαίνει αυτή, για να εκκλησιαστούμε στον ιερό ναό (Παναγία τη Λαμπτοβίσσα) και να πανηγυρίσουμε, είναι πολύ δυσκολή, το Δ.Σ του Συλλόγου μας αποφάσισε την παραμονή της γιορτής να τελείται κάθε χρόνο στην Αθήνα Μέγας Εσπερινός μετά Αρτοκλασίας.

Η Παναγία τη Λαμπτοβίσσα στον Άσσο Πρέβεζας, κτίσμα του 1826

Για δεύτερη φορά φέτος ο Μέγας Εσπερινός και η Αρτοκλασία θα γίνουν στον ιερό Ναό Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης (Ομονοία) στις 7 του Σεπτεμβρη ώρα 6 μ.μ. Γι' αυτό προσκαλούνται όλοι οι χωριανοί, αλλά και φίλοι του Συλλόγου μας, να παρευρεθούν στον εορτασμό, για να τιμήσουμε την Υπεραγία Θεοτόκο, που στη Χάρη Της γιορτάζει και πανηγυρίζει το χωρίο μας.

Ψήφισμα για τη σύνδεση του Ν. Πρέβεζας με την Εγνατία Οδό

Kατά τη συσκεψη φορέων που πραγματοποιήθηκε την 25-5-05 στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσπρωτικού με θέμα: «Σύνδεση Νομού Πρέβεζας με την Εγνατία Οδό, μέσω Θεσπρωτικού», συμμετείχαν οι: Βουλευτής Ιωαννίνων κ. Παντούλας Μιχαήλ, Βουλευτής Πρέβεζας κ. Παπαχρήστος Ευάγγελος, Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Καχριμάνης Αλέξανδρος, Νομάρχης Πρέβεζας κ. Ιωάννου Βασιλείου, Πρόεδρος της Τ.Ε.Δ.Κ Ιωαννίνων κ. Χατζηεφραμίδης Πρόδρομος, Πρόεδρος της Τ.Ε.Δ.Κ Πρέβεζας κ. Κατραχούρας Μιχαήλ, Αντι-

μάρχης Ιωαννίνων κ. Μπούτσαρας Δημήτριος, Αντινομάρχης Πρέβεζας κ. Παπαγεωργίου Θεοχάρης, Δημαρχός Θεσπρωτικού κ. Αθανασίου Χρήστος, Δημαρχός Λάκκας Σουλίου κ. Ντακαλέτας Χρήστος, Δημαρχός Λαύρου κ. Μπαΐλης Χρήστος, Δημαρχός Πρέβεζας κ. Κλάπας Μιλιτάρης, Δημαρχός Σελλών κ. Δήμος Αλέξανδρος, Πρόεδρος Κοινότητας Κρανέας κ. Κωνσταντής Βασιλείου, Νομαρχιακοί Σύμβουλοι Ιωαννίνων: κ. Τσουμάνης Φίλιππος, κ. Βάβας Φώτης, Ζηκίδου Ρόη, Μαλανδράκης Ευτύχιος, Πήγας Ευάγγελος, Στράτης Νίκος, Τζουμάς

Χρήστος, Τσουκάλης Γεώργιος, Νομαρχιακοί Σύμβουλοι Πρέβεζας: Στύλος Νικόλαος (Πρόεδρος Νομαρχιακού Συμβουλίου), Ματίρας Χρήστος, Βέργος Θεόδωρος, Δαρδαμάνης Ματθαίος, Ζάφας Γεώργιος, Ιωάννου Ευστράτιος, Κίτσιος Λάμπρος, Κώστας Δημήτριος, Μπακόλας Ευάγγελος, Μπόκιας Σταύρος και Δημοτικοί Σύμβουλοι των παραπάνω Δήμων, αποφασίστηκε η έκδοση ψηφίσματος το οποίο και σας διαβιβάζω (σελ. 4).

Ο Νομάρχης
Βασιλείου Ιωαννίνων

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΕΣΣΙΑΝΩΝ ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΛΙΟΥ

Συνέχεια από
το προηγούμενο

Ο γέρο-Καλούγερος
κατάσκοπος

Aνάμεσα δερβίδιαν και Μελιανά στο ύψος της Μονής Μεσσιανών και πάνω ανατολικό στο βουνό υπάρχουν τα Χαλάσματα ενος μοναστηρίου, όπως το έλεγαν οι κάτοικοι της περιοχής. Ακριβώς απέναντι από τα βουνά του Σουλίου, στην πραγματικότητα που ένα μικρό ερημητήριο με μια μικρή εκκλησία και ένα κελί. Ήταν κρυμμένο ανάμεσα στα βράχια, αθέατο από τα περιστικά αποσπάσματα και τα ασκέρια του Αλή Πασά. Είχε όμως οπτική γραμμή με τις κορυφές του Σουλίου. Στο κελί ζύγισε ένας γέρος Καλούγερος ο οποίος έδινε πληροφορίες στους Σουλιώτες με ένα παράξενο μιαστικό τρόπο.

Στον προθάλαμο του κελλού του, που δεν υπήρχε ντουζάρι προς την πλευρά του Σουλίου, είχε κρεμάσει πολλά καντήλια. Στη μέση έρχεται το μεγαλύτερο καντήλιο που βρίσκονταν στο στρατεύματα του Αλή Πασά, που πολεμούσαν το Σουλί. Το μεγάλο καντήλιο κρέμονταν ακίνητο για να επισημάνεται η θέση από τους Σουλιώτες. Ο γέρος μεταξύ των επαγγελμάτων του ήταν ο παπαγάλος της Λάζαρου Τσακιρίδη, περιοδικό «Ηπειρωτική Επιτροπή», τ. X, 277, σελ. 455)

Περιουσία

Tο Μοναστήρι των Μεσσιανών ήταν πολύ πλούσιο. Χωράφια, ελιές, δάση, βοσκοτόπια, ζωά, όλα ιδιοκτήτη την περίοδο της τουρ-

σε στη Μονή, στην οποία οι κάτοικοι είχαν δώσει και τα χωράφια τους για να γλιτώσουν από τους Τούρκους και δούλευαν σ' αυτή ως επιμορτού καλλιεργητές (Γρ. Κοινία: «Η παιδεία στα Δερβίδανα» σ. 29). Περιουσία είχε και σ' άλλα χωριά της Λάκκας Σουλίου όπως:

- Στα Λέλοβα, όπως αναφέρθηκε είχε 100 στρέμματα γης και δύο σπίτια με τα οικόπεδά τους.

- Στο χωριό Έλαφος, οι ιδιοκτήτες χωραφών είχαν δωρίσει αυτά στη Μονή ώστε να αποφεύγουν τους φόρους από τους Τούρκους, επειδή το τουρκικό δημόσιο δεν φορολογούσε τα «Βακουφίκα».

- Στο χωριό Ντάρα (στην Ελιά) το μοναστήρι είχε 175 ρίζες ελιές ακτίμα του στη θέση «Βίλια». Το παραπάνω φαινεται σε έγγραφο της απαλλοτρίωσης του κτήματος Ντάρας από το Ελληνικό Δημόσιο. Η απαλλοτρίωση γίνεται «δημόσια εν τω ακροτηρίῳ του Πρωτοδικείου Πρέβεζης την 24/8/1925». Το κτήμα «κτηρύζεται απαλλοτριώσει δια της αριθμ. 1169/14-9-25 κατά το άρθρον 39 του από Ζης Οκτωβρίου 1924 δικαίωμας περι Κυδικοποιησών των αγροτικών Νόμων την Πρέβεζη επιτρόπη απαλλοτριώσεων». Τα 150 από τα 175 ελαδίδενδρα της Μονής Μεσσιανών απαλλοτριώθηκαν και δοθήκαν μαζί με τη γη τους υπέρ του διδακτήριου Ντάρας, για τη συντήρηση του. Στην ίδια θέση υπαρχει και το τοπωνύμιο «Μοναστήριο» στο οποίο διακρίνονται ερείπια παλιού πετρόκτιστου οικοδομήματος που χρησιμεύει για τη διαμονή των καλογέρων και την αποθήκευση ελαιοκρήπων και ελαιολάδου από το βακουφίκο κτήμα.

Τα λιγότερα παλιά παλιά κατακρατούσαν τα Καλογέρους, στις διάφορες γεωργικές εργασίες στον τόπο αυτό (βλέπε: Αθανασίου πήγαν στο καντήλι της Μονής από την Αγία Τριάδη, την οποία κάθηται ο Χρονιάδης και του ενοικίου του βακουφίκου κελλίου σύνθετα καθήται ο Μουριάδης).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Βαπτίσεις

Στις 14 Μαΐου 2005 στον Ιερό Ναό του Προφήτη Ηλία Ηλιούπολης βάπτισαν τα αγόρακά τους ο Παντελής Καρβέλης και η Κωνσταντίνα Καραμπίνα. Ο νουνός του χάρισε το όνομα Δημήτριος. (Ο μικρός Δημήτρης είναι εγγόνος του Δημήτρη Καραμπίνα και της χωριανής μας Ελένης Κούση). Ευχόμασθε στους γονείς και στο νουνό να τους χάσει το καινούριο διάνυμο.

Γάμοι

- Το Σάββατο στις 7 Μαΐου 2005 στον ιερό ναό Γεννέσιον της Θεοτόκου στο Θεαπρωτικό, ο Λαμπρούσης Ιωάννης του Γεωργίου από τον Άσσο και η Παναγιώτου Ευαγγελία του Παναγιώτη από το Θεαπρωτικό ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου. Μετά τη γαμήλια τελετή το νιόπαντρο ζευγάρι δεξιώθηκε τους προσκεκλημένους στο κέντρο Βιζαντινό στις Χαλκιδές Άρτας.

- Το Σάββατο 7 Μαΐου 2005 στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Παναγίτσα) Π. Φαλήρου, η Παφίλα Δημητρα του Ναπολέοντα από τον Άσσο και ο Ρημικής Ιωάννης ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου. Το νιόπαντρο ζευγάρι μετά τη γαμήλια τελετή δεξιώθηκε τους προσκεκλημένους στο ξενοδοχείο «Amarilia» στη Βουλιαγμένη.

- Το Σάββατο 4 Ιουνίου 2005 στο εξωκλήσι της Αγίας Παρασκευής Μεγάλου Βάλτου Κορινθίας, ο Νικόλαος Ανδρέας του Αντωνίου και η Παρασκευή Σταματοπούλου ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου. Το νιόπαντρο ζευγάρι μετά τη γαμήλια τελετή δεξιώθηκε τους προσκεκλημένους στην ταβέρνα «Τα Ζω» που βρίσκεται δίπλα στο εξωκλήσι.

Ο Σύλλογός μας ευχεται στα νιόπαντρα ζευγάρια βίον ανθρώπων, ζωή ευτυχισμένη πολλούς και καλούς απογόνους. Στους γονείς, στους συγγενείς και στους κουμπάρους των ζευγαριών πάντα χαρές.

Θάνατοι

- Στις 11 Μαΐου 2005 σε ηλικία 91 ετών απεβίωσε η Κατσάνου Πανάγια του Ευθυμίου (Θύμιο Χρήστενα). Η κηδεία της έγινε στο κοιμητήριο του Αγίου Κωνσταντίνου στον Άσσο.

- Στις 15 Μαΐου σε ηλικία 89 ετών απεβίωσεν η Ζήκα Βαρβάρα του Θωμά (Θωμά Ζήκενα). Η κηδεία της έγινε στο κοιμητήριο Αγίου Νικολάου στον Άσσο.

- Στις 30 Μαΐου 2005 σε ηλικία 75 ετών απεβίωσε ο Πανόστης Κωνσταντίνος του Παναγιώτου (Κωστάκη Πάνο Βαγγέλης). Η κηδεία του έγινε στη Βαλανίδα Ελασσόνας, όπου διέμενε με την οικογένειά του.

- Στις 12 Ιουνίου σε ηλικία 65 ετών απεβίωσε ο Γιαννάκης Γεωργίου του Βασιλείου. Η κηδεία του έγινε στο κοιμητήριο των Παποδατών. Ο μεταστάτας ήταν γιος της χωριανής μας Κούση Βασιλικής του Παναγιώτη (Κούλα του Πάνο - Κώτση).

Ο Σύλλογός μας συλλυπάται τους οικείους και τους συγγενείς των μεταστάτων.

Μνημόσυνα

Πέρασαν πέντε χρόνια από τότε που έφυγε για το αιώνιο ταξίδι ο Νικόλαος Ζήκας (Κολιό-Ζήκας). Την Κυριακή 15 Μαΐου 2005 στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου στον Άσσο επελέσθη μνημόσυνο υπέρ αναπομπής της ψυχής του. Αιώνια η μνήμη του.

Ασσιώτικο Νασσαρίτικο Γλωσσάριο

Επιμέλεια: Παύλος Γ. Χρήστου, Δάσκαλος

γαλάτα =ζώα που αποδίδουν πολύ γάλα
γαλατοσίδα =φυτό που έχει γάλα
γαλατούρι =γάλα που το αλατίζουν και το αφήνουν να πήξει
γατασισμένα =ζώα που έχουν φθαρμένα τα μαλλιά τους
γατασίδι =κριώνων πολύ και μου στήκωνται οι τρίχες των μαλλιών
γατσόμαλλα =τα μικρά μαλλιά του μωρού, τα μαλλιά στο σβέρκο
γατσοφρύδα =αυτή που έχει γυριστά φρύδια
γαρδεί =καρδερίνα
γατσούλι =το μικρό γατάκι
γαϊδουρομεριά =το φορτίο γαϊδαριού της μιας μόνο πλευράς
γδαράτα =αμυγή
γδυότας =γυμνός
γέννημα =καλαμπόκι
γέννηματα =τα σπιτά
γεννοβολάει =γεννάει συνίχεια
γενί =το υπίο του ολετριού
γεννητάτος =εκ γεννητής
γένομαι =ωριμάζω
γεροκούδιαλο =ο καταπονημένος, ο υπέργηρος
γεροντομοίρι =η περιουσία που αφήνεται στους γερόντους κατά τη διανομή μεταξύ των παιδιών.
γιαλάδα =καθαρίστητη
γιδοξούρι =άνθρωπος από τα γύδια, χοντροκομένος
γιατρικό =φάρμακο
γιορτάστι =ονομαστική γιορτή
γιδόστρατα =στενός ανώμαλος δρόμος, καταικόδρομος
γίκισμα =το πόστισμα ρουώνων στο γιούκο
γιούρπτη =καλό χωράφι κοντά στο σπίτι
γικάπος =ξανθοκίτρινος
γικαλιούρης =αλλοίθιωρος
γικανιάζω =ταλαιπωρούμαι από πολύ κλάψιμο, ίδιως τα μωρά
γικαρδιακός =επιστήθιος
γικέβω =μαζεύω με φωμί τα απομεινάρια φαγητού από το πιάτο
γικέκε =κατάλαβες
γικίζα =αποβούτυρωμένη τελείως μιζήθρα που γίνεται από τυρόγαλο
γικλάρα =το κεφάλι, το μιαλό
γικλαφανά =γαυγιζω
γικούστα =το γουρούνι
γικροτόσφωμο =ψωμί από σγριοσχλάδια
γικοσταρίτσα =μικρή σαύρα με καφετί χρώμα
γικίζω =ψηλαφώ, ακουμπώ, ενοχλώ
γικρας =σταθερός, αμετακίνητος
γιλωσιδί =εσωτερικό σπέρνειο στέλεχος του κουδουνιού, του κύπρου ή της καμπάνας.
γιλίνα =λάσπη από κοκκινόχωμα
γιλυκάδι =νόστιμος μεζές από κρέας
γύνα =το γόνατο
γουλί =τελείως
γούπιτσα =βαθύ κοίλωμα του εδάφους
γοργάδα =γρηγορόδα
γράβαλο =σπέρνειο εργαλείο με δόντια με το καθαρίζουν πέτρες ή χόρτα
γρένων =λαναρίζω τα άφιαχτα μαλλιά
γρατσουνά =γρατσουνίζω
γρέντζελα =τσαμπιά σταφυλιού με λίγες ρόγες
γρηπίδα =το γείσωμα της στέγης
γρικάω =ακούω
γρουσούζικος =ο δύστροπος, ο γκρινιάρης
γράνα =η πεζούλα, η αιλακιά χωραφιού
γρεκιάζω =κοιμάμαι ήσυχος
γύρα =κύκλος, στροφή
γυρεύω =θέλω, ζητάω κάπι
γυροβολάω =φέρω γύρες, βόλτες, περιφέρομαι
γύφτος =μαύρος, οργανωπαίχτης
γυαλίζομαι =καθρεπτίζομαι
γυρολόγος =πλανόδιος έμπορος
γυρίζω(καλό) =τα καταφέρνω στη ζωή

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Το Δ.Σ του Συλλόγου αποδήμων Ασσιωτών ο «ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ» και η εφημερίδα ο «ΑΣΣΟΣ» συγχαίρουν το χωριανό και μέλος του Συλλόγου μας Νικόλαο Νικόλαο του Ευθυμίου για την τοποθετημό του στη θέση του ως Διευθυντής της ΙΕ Δημόσια Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.) Αθηνών.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

Ο Σύλλογός μας ευχεται καλή επιτυχία σε όλα τα παιδιά του χωριού μας που δοκιμάστηκαν στις εξετάσεις για την εισαγωγή σε Α.Ε.Ι και Τ.Ε.Ι.

Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου κατέβαλε προσπάθειες να εκδοθεί η ατζέντα πριν από το Πάσχα, για να έχουμε τη δυνατότητα να τη μοιράσουμε στους χωριανούς, στο χωριό μας. Για τεχνικούς λόγους δεν μπορέσαμε να το πετύχουμε και ζητούμε συγγνώμη. Πιστεύουμε πως σύντομα θα εκδοθεί, με

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗ

- Ο Ζήκας Βασίλειος του Νικολάου προσέφερε στην εφημερίδα μας το ποσό των 200 ευρώ, στη μνήμη του θείου του Πανουρι Κωνσταντίνου του Παναγιώτη και της συμπερέρας του Ευαγγελίας Χουλιάρα (πεθερά του αδελφού του Παναγιώτη).
- Ο Ζήκας Παναγιώτης του Νικολάου προσέφερε στην εφημερίδα μας το ποσό των 20 ευρώ στη μνήμη του πατέρα του Νικολάου Ζήκα (Κολιό Ζήκα).
- Ο Νάσσης Ιωάννης του Αιμιλίου προσέφερε στην εφημερίδα μας το ποσό των 50 ευρώ, στη μνήμη του παππού του Νικολάου Ζήκα (Κολιό Ζήκα).
Ο Σύλλογός μας τους ευχαριστεί και εύχεται ο Θεός να χαρίζει υγεία σε αυτούς και στις οικογένειες τους, να είναι πάντα καλά και να τους θυμούνται. Αιώνια η μνήμη τους.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Δήμας Παναγιώτης του Χρήστου	20 ευρώ
Ζήκας Βασίλειος του Νικολάου	200 ευρώ
Ζήκας Παναγιώτης του Νικολάου	20 ευρώ
Θεοχάρης Λεωνίδας	20 ευρώ
Κούση (Καραμπίνα) Ελένη του Κων/νου	15 ευρώ
Νάσσης Ιωάννης του Αιμιλίου	50 ευρώ
Στάύρου Αικατερίνη του Χρήστου	20 ευρώ
Ταύγκα Μαρία του Γεωργίου	20 ευρώ

Ευχαριστήριο

Ευχαριστούμε θερμά τον οικογενειακό μας φίλο καθηγητή κ. Δημήτριο Τζόλο για την προσφορά που έκ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΕΣΣΙΔΗΝΩΝ ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΛΙΟΥ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Nο σημειωθούν ότι: Η Ντάρα ανήκε στη Δημογεροντία Λαύρου, αργότερα Νέας Φιλιππάδος. Ο Άλεξ Μέδης εκτός από Δημογεροντας ήταν και μέλος του Λαϊκού πολιτικού Συνδέσμου και είναι από τους πρώτους που γράφτηκαν στο Τουρκικό καρτιτά «Ενωση και Πρόσδοση».

— Ελύς και κτήματα στο χωρίο Νικολίτα.

Τοπική περιουσία είχε το μοναστήρι, που οι εργάτες του είχαν κτίσει σπιτάκια και διέμεναν γύρω απ' αυτό. Γι' αυτό αναφέρεται και ως χωρίο Μεσσιανά.

— Στη συνεδρία της Ενιαίας Δημογεροντίας Ιωαννίνων που έγινε στις 2 Δεκεμβρίου 1911 ανεγνώσθησαν τα παρακάτω που αφορούν την ιερή μονή Μεσσιανών:

— 1) Ανεγνώσθη η υπό χρονολογίαν 30 Νοεμβρίου (1911) εν ετοις αίτησης του Κ. μπάρμπα ενοικιαστού του δάσους της Μονής Μεσσιανών δι' της εκτίθησην ότι μερικά εκ της κοινότητος Αλοχωρίου βοτσάρη τον εμποδίζουν εις μέρος τι του παρ' αυτού πακτωθέντος δάσους της Μονής Μεσσιανών να κάψει τα δένδρα ιαχυρίζοντας ότι είναι του ιδιοκτήτου του χωρίοι των το μέρος τούτο και ουτά τα γίγνεται ζημιά περί του οποίου ειδοποίησε και τους επιτρόπους της Μονής. 2) Ανεγνώσθη η από χρονολογίαν 25 ίδιου αίτησης των επιτρόπων της Μονής ταύτης δι' της εξαιρούνται ινα δια την παρά Κ. Μπάρμπα πληρωθησαμένων Χρημάτων του ενοικίου του παρ' αυτού πακτωθέντος δάσους της Μονής ταύτης εξαφλήθη το εξ αίκους υπολεισμών χρέος της Μονής ταύτης επί της εποχής του Αρχιμαδρίτου Παρθενίου εις τον Ι. Τζέμην. 3) Ανεγνώσθη η από χρονολ. 26 ίδιου αίτησης των εν λόγω επιτρόπων δι' της εξαιρούνται οδηγίας δια την συγκομιδήν των ελαών των εις Ντάρα (Λαύρου) ελαιοδένδρων της Μονής Μεσσιανών κατορθωμένων παρά του Τελιάτ αγά Ιωανήλ Βέη. Η Δημογεροντία ενέκρινε τα εξής: 1) Να ερωτηθωσιν οι επιτρόποι της Μονής Μεσσιανών εάν πράγματι προσγιγνεται ζημιά εις τον ρήγματα πακτωτήν του δάσους της Μονής Κ. Μπάρμπαν ως αυτός ιαχυρίζεται να μεινωσι δε παρά τα γραφείων της Δημογεροντίας τα παρ' αυτού καταβληθέντα γρ. 1906 10/40, ως εβδήλωσεν ο γραμματεύς, διά την τελευταίαν δόσιν του δάσους μεθ' ο δε θα αποφασίσῃ περί της πληρωμής του χρέους εις Ι. Τζέμην και 2) Όσον αφορά τας ελαίας εις Ντάρα να συστηθεί τοις επιτρόποις της Μονής που ότι πράξαιν να το πράξωσι δια της νομίμου οδού. («Ηπειρωτική Εστία», τ.χ. 340-341, Αυγούστου 1980, Ιωάννινα, Παναγ. Δ. Τζέμη, σ. 617).

Η Έκταση του κτήματος της Μονής Μεσσιανών ήταν 7.970 στρέμματα. Το έτος 1925 με την υπ' αριθμ. 89481/30-11-1925 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας, κηρύχθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση στο σύροπτη της Μονής Μεσσιανών, για δημόσια ωφέλεια. Εξαιρέθηκαν από την απαλλοτρίωση 1.310 στρέμματα. Διατέθηκαν για την γεωργική αποκατάσταση των κατοίκων των Δερβίζανων 764 στρέμματα, για τους κατοίκους των Μελιανών 120 στρ. στον συνεταιριστικό κλήρο δόθηκαν 5.500 στρ. Και στο Δημοτικό Σχολείο Δερβίζανων 26 στρέμματα. Ο Σχολικός κλήρος των 26 στρέμμάτων παραχωρήθηκε με την υπ' αριθμ. 6/28-3-1930 απόφαση της επιτροπής απαλλοτριώσεων Ιωαννίνων βάσει του άρθρου 65 του αγροτικού κώδικα και η μεταβίβαση της κυριότητας και νομής έγινε με την υπαρ. 138.901/7-12-1935 απόφαση του Υπ. Γεωργίας (ΦΕΚ τ. β' 193). Διαχωρίστηκε με κανονικό πρωτόκολλο που χάρτη την εποχή του πολέμου. Τα όρια του σχολικού κλήρου είναι Ανατολικά: Με κουλουράκι Αγ. Αποστόλων και βοσκοτόπων Μ. Μεσσιανών Βόρεια: Με βοσκότοπο Συνεταιρισμού Α.Κ. Δερβίζανων Δυτικά: Με δασοτεμάχιο «Γκουμπέ Νότια: Με δασοτεμάχιο Σ.Α.Κ. (Συνεταιρισμός Αναγκαστικός Ακτημόνων Καλλιεργητών) Δερβίζανων από το οποίο χωρίζεται με το λάκο της πηγής «Γκριπιώνα» (Γρ. Κοσίνα: «Η παιδεία στα Δερβίζανα» σ. 182)

Προσφορά του Μοναστηρίου

Sτη βάση του Μοναστηρίου δημιουργήθηκε ένας χριστιανός και πνευματικός πυρήνας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, στο κέντρο της Λάκκας Σουλίου, κοντά στα Δερβίζανα που το 1740 είχε 44 οικογένειες Οθωμανών και 38 χριστιανών.

Σύμφωνα με την παράδοση στο νάρθηκα της εκκλησίας λειτουργούσε κρυφό Σχολείο τα μαύρα εκείνα χρόνια της ακλαΐας (1780), στο οποίο πήγαιναν λίγα παιδιά από τη Δερβίζανα, ίσως και από τα γειτονικά χωριά. Το Μοναστήρι έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη της παιδείας στην περιοχή. Παραδέστουμε λίγα παραδείγματα όπως τα κατέγραψε ο Γρ. Κοσίνας στο βιβλίο του («Η παιδεία στα Δερβίζανα, 1840-2001», 2001) αλλά και αναφορές άλλων συγγραφέων για το μοναστήρι:

— Το 1859 με χρήματα της εκκλησίας και της κοινότητας, στο χωρίο της Εικόληδας, μπροστά από τον Αγ. Νικόλαο προς πηγή «Εγιούπη», κτίστηκε το πρώτο μικρό σχολείο των Δερβίζανων.

— Η Μονή πλήρωνε τους δασκάλους στα σχολεία Μελιανών, Πολυασταφύλλου, Αρδοστης, Ελάφου και Δερβίζανων. Το 1878 με χρήματα της χτίστηκε το Σχολαρχείο Δερβίζανων.

— Η Μονή Μεσσιανών έδινε υπέρ των σχολείων Δερβίζανων και Ρουστάστας (Πολυασταφύλλου) από 250 γρόσια (I. Λαμπρίδη «Ηπειρωτικά Αγαθοεργήματα», τ.Α. εκδ. ΕΗΜ, 1971, σ. 54) για μισθοδοσία δασκάλων.

— Από προφορικές πληροφορίες του συνταξιούχου ιερέα Νίκα Λεωνίδα, ο καλόγερος δίδασκε τους μαθητάς τα λίγα γράμματα, μέχρις ότου επετράπη η πρόσληψη δασκάλου.

— Ο Ηγούμενος της Μονής είχε τον πρώτο λόγο στην επλογή του δασκάλου και στο μισθό που το μοναστήρι θα του έδινε. Άλλον μισθό έπαιρνε ο δάσκαλος του Σχολαρχείου, άλλον του Δημοτικού, ανάλογα με τα «Χαρτιά» τους, παρατίθενται μερικοί μισθοί:

Έτος	μισθός	δάσκαλος
1890	10 εικοσόφραγκα	Δερεμέζης Αλέξ.
1891	12 λίρες	Γεωργίου Δημ.
1891	25 λίρες	Σκουρόπουλος Γεώργ.
1893	1750 γρόσια	Αναστασιάδης Παν.
1894	2000 γρόσια	Αναστασιάδης Παν.
1895	22 εικοσόφραγκα	Βίκας Γεώργ.
1896	24 εικοσόφραγκα	Τζουφής Στ.
1897	20 εικοσόφραγκα	Αναστασιάδης Παν.
1898	22 λίρες	Βουλοδήμος Μιχαήλ
1902	30 λίρες	Παπαδόπουλος Αλέξ.
1902	12 λίρες	Τζέμης Αλέξ.

(Ελ. Νικολαΐδης «Σχολεία και δάσκαλοι της Μητροπολιτικής επαρχίας Ιωαννίνων»)

— Η Μονή Μεσσιανών είχε στην ιδιοκτησία της και μελίσσια. Έτοι το 1930 οι μαθητές του σχολείου με υπεύθυνο διευθυντή τον Γ. Ευσταθίου μάθαιναν την τέχνη της μελισσοκομίας ώστε να διαδοθεί στο χωρίο. Το 1934 με την υπ' αριθμ. 4 πράξη, η Σχολική Εφορεία ενέκρινε όπως τα μελίσσια που υπήρχαν στη Μονή Μεσσιανών και ανήκουν στον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Δερβίζανων, να παραληφθούν από το σχολείο, υπό τον όρον το μέλι να εκποιείται υπέρ του σχολικού ταμείου (τιμή εποχής 1943, μία οκά 20 δρχ.) το δε κερί να αποδίδεται στο Ναό.

— Το διάστημα 1850-1880 αναλαμβάνει δράση, στην περιοχή ο Ηγούμενος Παρθένιος Μπατουμάνος και βοηθάει οικονομικά τα σχολεία.

— Στις 14/7/1959 η σχολική εφορεία Δερβίζανων αποφάσισε να κατασκευάσει ασβεστοκάμινο στη θέση «Μεσσιανά» με καύση μήλη τα άγρια δένδρα της δασώδους έκτασης.

— Ο Ι. Λαμπρίδης («Ηπειρωτικά Μελετήματα» 1881) γράφει:

«Εἰς δε τὴν Τσαρκοβίστα σκοπός καθόλου βαθύτατον περικέχυται ἐνέκα μόνης τῆς οδυνηρᾶς πενίας, ουδόλως δὲ εἴτε ελειώμεως διψῆς γνωστῶν καὶ φιλομαθείας. Υπάρχουσα δε τα εἶδης μόνο σχολεία. Εἰς Δερβίζανα Ελληνικόν, πρὸ δύο ετῶν συντάστης σε 10 αριθμόν, αναλώμαστη τῆς επ' ονόματιν των Αγίων Αποστόλων μονής Μεσσιανών επωνυμισμένης ἀτεν των μέσω των χωρίων Μελιανών, Δερβίζανων καὶ Ρουστάστας Κειμένης, συντηρούμενον. Εἴτε αλληλοδιδακτικά, ήτοι εἰς Κοπάνους, Μηλιγγούς, Δερβίζανα, Δραμασίους καὶ Στρουνή, εν οἷς μαθητής 151. Γραμματοδιδασκαλεία 29, εν οἷς 619 μαθηταί υπό αμαθεστάτων διδασκόμενοι διδασκάλων. Κτίρια δε σχολείων απαντώνται εἰς Ρωμανού, Στρουνή, Γεωργάνου, Δερβίζανα, Τόσκει, Λίππαν». Υπενθυμίζεται ότι το Δημοτικό Σχολείο Ελάφου ιδρύθηκε το 1878, με πρώτο δάσκαλο τον Κώστη Καλδύτη από την Αρδοστη.

Το σχολείο συντηρούσε τη Μονή Μεσσιανών. Ο Μητροπολίτης Αρτης Σερφείμ Ξενόπουλος ο Βιβλίο του «Δοκίμων Ιστορικών περί Αρτης και Πρεβέζ

